

L a t w e e f c h u N w i s e s .

Nr. 13. Zettortdeenâ 31mâ Merz 1849.

Zà eet wehl pa faulê.

(Skattees Nr. 12. Beigums.)

Wahzeefcheem ehrmigs fakkams wahrds, prohti: It 7 gaddus pahrgrohsahs puffs pa faule. Ka tas arri drufzin taifniba, to redsefim pee schim mahjahm, kur muhsu Stengris dsihwoja. Pehz septineem gaddeem garram eijoh t eemetti azzis pa lohgu eelshâ. Tu eeraudsifi bahrsdu pee lohga it ka pakkula ehrkuli, un buhs Tew labbi ko leektees un luhkotees, kamehr eewehrosi Mauscheli, kam schi bahrsda peederr. Tu praffi: Mauschel, ka tu tē gaddijees? Kur tad tee fainneeki dsihwo? jeb kam tahs mahjas taggad peederr? Mauschelis Tewim atbildehs: Kam tad zittam, ka man winnas peederr. Ka tad effi pee tahm nahzis? jauta winnu tablaki, un winsch Tewim arri atbildehs: Esmu gohdigi winnas us nohmu panehmis, kad Stengris tas luhkubunte, augstprachtibas nerris, kahrfschu un brandwihnu draugs un mescha saglis schē ne warreja wairs dsihwoht. — Mescha saglis? Tu brihnesees. Ja, deemschehl. Pazeetees tillai, kamehr Tewim isteizu.

Ja akmis, kas us kalna kanti gullejis, drufzin parittinahs wellahs us leiju, tad tuhliht lihds tas eefahzis weltees, irr gan wehl eespeh jams to noturreht; bet ja tas jaw wehjà tappis, mettahs ka brifstuki luhst ween, tad pawelti nopuhlefees to noturreht. Winsch mettisees til ilgi, kamehr grawas dibbeni duffu atraddihs.

Zà irr arri ar zilwekeem, kas no labbeem zetteem nollihdusch. Gefahkumâ paspehtu gan wehl labbotees; bet kad jaw weens, ohtrs grehks par eeraddumu palizzis, tad irr tahds zilweks, ka muhsu Pestitajs fakka: grehku kalps, un grehks sawu kalpu ar dselses kehdi faistijis,

winnu jaw gan walkâ ne laidih. Stengris bija no lepnibas tihri kâ apsehstis, bet kad nu winnam presidenta ammatš bija atnemts un ne weens winnu wairs ne gohdaja, ka pirmak to bija darrijis, ne gohdaja tas patš arri sewi wairs. Winsch palikka par breefsmigu zilweku: plohsjahs weenadi ween ka negants pa mahjahm. Sawas dusmas remdedams gahja nu beesi ween us kroggu. Wihns, allus un smalks brandwihns ne bija schim peeteekami, tabehk ar to fuhrumu ween schis sawu rihkli swillinaja. Us to winsch bija til kahrigs, it ka buks us mih saleem. Par parradeem, kas winnam wairak bija, ne ka sunnim bluffu, tas ne ko ne rehkinaja. Darbu strahdaht tam reebahs, kâ wemjamas sahles. Kur tad lai gan tohp?

Bet kas teefs, tas teefs. Weenâ leetâ bija tas wehl gauscham tschakls, prohti: us jakti eet; bet to peenahkam teefu brihwestibai eemakfah t arri tas wairs ne spehja. Ko nu darriht? Saggahs bes brihwestibas kaimina pagasta meschds, un kahdu putninu woi swebru satiklahs, tas arri wairs ne dsihwoja. Scho negohdigu darbu, kas tak arri sagfchana irr, winsch ne kawejahs ir pat nakts widdū dsiht. Ko noschahwa, to noschahwa woi aisnessa pilfatâ, kur pasihstami to ar preeku winnam atpirka, sinnadami, ka kad winsch kahdu kappeiki naudas dabbu, ne weenam kas klahu rihle faufa ne atstahs. Tas ne warreja tã ilgi eet, jo tahdam zettam ahtri gals. Stengris tappa no mahjahm isfweests laukâ, un nu pateiza Deewam, ka kaiminsch kahds to sawâ pirti usnehma.

Kâ ar wiina feewai un behrneem gahjis? gribbesi draugs sinnaht. Tē buhtu lehti atbildeht: Ahbolis ne kriht tahtu no ahbeles. Bet schim fakkamam wahrdam naw arri il reises taifniba.

Schê bij wehtra to ahboli tahtu, tahtu pakrat-tijusi no tahs abbeles nohst. Tas nahzahs no tam, ka Rehrste bij deewabihjiga, laipniga un mihliga mahte, kas turreja Deewu firdi un preeksch azzim sawa dsihwibas laika.

Tehws bija jaw fenn sawus behrnus aismir-fis. Bet mahte bija nu teem abbeju wezzaku weeta. Ta mahzija saweem behrneem Deewu mihleht par wiffahm leetahm un tuwaku ka ferwi paschu. Tehwa dsihwoschana bija behrneem ka nelaimes speegelis preeksch azzim, kas tohs baidija no kauneem zelkeem nohst. Dee isauga, kaut nabbadfiba, taf peemihliba pee Deewa un zilwekeem.

Kaut Rehrste nu bija deesgan kaunu un behdas zaur sawu wihru dabbujusi pazeest, tad taf ne bija wehl winnas firdsehstu mehrs pilns.

Stengra mescha sahdsiba bija jaw labbi apmannita. Meschakungs L. likka to Krohna meschu, kas tur klastuma, dikti apfargah un arri pats pa reisahm us walteschanu isgahja.

Kad nu Stengris to ne buht ne mannidams atkal kahdu reisi Krohna mescha bija isgahjis, meschakungs to sagaidija ar kahdu meschafargu krahms. Meschakungs ahtrs un duhschigs buhdams, tik ka mescha sagli eeraudsijis, lehza no krahmeem ahra tam pretti. Uzzumirkli nomannija Stengris, ka nu gan flikti buhs; jo meschakungs bija warrens wihrs, tam schi kullaki ne geldetu. Ka wehl tam kahds meschafargs arri lihds bija, to Stengris tannis bailes ne buht ne nomannija.

Nohst no zetta! usfauza tas elles drankis meschakungam, ja ne, ta gan — un azzumirkli bija tam plinte pee waiga un gailis sprahga; bet par laimi meschafargs schim nemannoht ais mugguras buhdams pasitta plinti sahns, ka lohde aisgahja meschakungam garram. Bes ka wahrdu runnais, smehta meschafargs Stengrim ar duhri pa dennineem, ka tas ka feekts pee semmes pakritta. Grohschu no jaktskulles isnehmis ar meschakunga palihdsibu safehja tam rohkas ais mugguras un nodanzinaja ka bulku us mahjahm. Kahdas deenas dabbuja tas sunnu stalli paehnas, kamehr teefai no-

dewa; kas winnam pehz saweem sepkawibas darbeem Sibihrijas strahpi nospreeda.

Preeksch zilwekeem, kas no Deewa un pasawles atkappuschees nohst, irr Sibihrijas strahpe lohti geldiga. Tur daschs labs pasuddis dehs un pasuddusi meita, tahtu tahtu no raddeem un draugeem, no tehwssemes un dsimtenes, mahzahs pee sawa debbes tehwa atgreetees un sawus leelus un daudskahrtigus greklus noscheloht, un Jesus schelastibai nodohtees.

Augsti teizams krohnis dohd wanneem tur darbu un arri mahzitajus, kas wanneem Deewa wahrds tur mahza; un Deewa wahrds un darbs kohpa buhdami, pasarga zilweku no nelaimem, no ka Stengris bes teem diweem ne bija prattis isfargatees.

Tahla sweschuma palikka Stengra afminia firds mihksta. Gauschahm affarahm sahka nu winsch sawu nelaimi, un pawiffam sawu besdeewibu un grehzigu dsihwoschanu noscheloht. Bet winna meefas ne dabbuja tehwssemes kappenes duffeht. Schelums un flimmiba mohzija winnu neisteizohht, kamehr tur nomirra. Weegla lai irr ta semmes kohpina winna kaulleem un Jesus schelastiba lai irr ar winna dwehfeli! Ka Rehrstei un winnas behrneem gahjis, gribbes draugs sinnahht. Labprahht Tewim ihfi to arri peeminneschu.

Rehrstina ar dwehseles sahpehm Deewu luhdsa, kad Stengris tappa us Sibihriju prohjam wests, lai tas Kungs jel, ja ne wairaf, taf winna dwehfelei scheligis parahditohs; jo pee winna meefas strahpes ne bija, pehz zilweka prahta, ne ka wairs lihdsams. Tas Kungs bija arri Rehrstes luhgschanas paklausijis. — Ja arri Deewa darbi un zetti naw mums pihschtu behrneem it reis saprohtami, ta taf winni irr un paleek brihnischligi un nobeidsahs galla jauki.

Gan Rehrstei, kamehr wihrs us zeetumu bija nowests, deenahm un naktim behdu rassa us waigeem gulleja, tad taf, kad winnai sinna atnahza, ka winnas wihrs sawus greklus noschelodams un Jesus schelastibai zerredams, us muhschibu aisgahjis, sahka winna it ka no

jauna sakohht un atfelt. Ar behrneem kohpâ Deewu luhgdami un puhledamees baddâ wiinni ne aisgahja un pliffi arri ne staigaja.

Dehli winnai ismahzijahs gohbdigus ammatuſ, ka warreja deenâs pufsilihds labbi pahrtift un wezzai mahtei nespehka buhdamai maiffi doht. Meitas, jaukaſ ka rohsites un deewabihjigas buhdamaſ dabbuja arri gohbdigus wihrus, ar kurreem winnaſ meerâ un mihleſtibâ kohpâ dſihwoja.

It ka dauds reis pehz bahrgaſ wehtraſ un leetus gaiſa wehl waſkara jauka faulite atſpihd, tapat atſpihdeja Rehrſtei preeka un laimes faulite pehz til dauds ruhktahm dſihweſ deenahm. Winna redſeja ſawu behrnu laimi ſawâ dſihweſ waſkara, un aiſmirſa wiſſu ſaunumu un behdaſ un iſſauzaſ ar Dahwidu: Teiz to Kungu manna dwehſele un ne aiſmirſti, to wiſſch tew labba darrijiſ.

Horn.

Pr a f f i ſ c h a n a.

Woi warr kaſ diwi kohrteli ſpirktuſ iſdſert?
— Ta praſſijufchi weenâ krohgâ ſcho ſeem zekka wiſtri ſawâ ſtarpâ no Leepajaſ pahrbrauhdami.

Kad nu til drihſ zitti ne atbildejufchi, tad jaunſ puiffiſ no muhſu nowadda apſohlijees iſdſert, un ka teiz eſſoht ſaderrejiſ; un rikſtigi arri eekſch 2 glahſehm iſdſehriſ. Ta bija nu derrejiſ, tad gan bija winnejiſ, bet gauſchi ſiftu pelnu: — So „to grehku nopelnſ irr nahwe.“

Kad pahrbrauziſ mahjaſ, tad tappiſ no ratteem ka nedſihwiſ iſzeltſ, gultâ eeliſtſ, eekſch kurreaſ gan atmohdees, bet ahtraki no gultaſ ne iſkaſpe, kamehr atkal iſzehle un — ſahrkâ to eeliſſe; jo ſawu weſſelibu taſ deemſchehl waitſ ne atdabbuja, ſpirktuſ jaw bija winnam eekſchaſ maitajiſ, ta ka zaur to 5 neddelas un 2 deenas wahrdfiſ ar kruhſchu karſohni, ſawu dſihwibu tanni 7 ta Merz mehneſcha deenâ beidſe. Winna lihkiſ tappe 13ta Merz deenâ apglab.

bahtſ. Winna mahte, attraiſne buhdama, ſawu dehlu gan aprauda, bet taſ newa waitſ.

ſchê mahzamees: Ra zilwekſ ne dſihwo wiſſ no ſpirktuſ, un atkal: tew ne buhſ ſew paſchu noſaut.

M. B.

Wahzu awiſeſ rakſia, ka Pruhſchu ſem mē eſſoht 12353 muſſchneeki, 27477 krohna ammatâ ſtahwedami kungi, 11615 mahzitaſ, 25000 ſtohlmeiſteri, 3137 mahziti dakteri un 50000 ſchenkeri (prohti zilweki, kaſ ſchentſu turt).

E. F. S.

Dahwida 120 dſeefma.

Reid. Al firſnin Deewu ſlawe.

1.

Eſ peſſauzu, Kungſ! tewi
Eekſch ſawu behbu deen',
Sirdeſ ne warr remdeht ſewi,
Ta gruhta irr arween.
Kungſ iſglabh' mannu dwehſel'
No ſchahdaſ gruhtibaſ!
Man noniſkufchu pazek,
Kam ſcheit daudſ truhzibaſ.

2.

Gan wiltuſ laudiſ darra
Ar mehli jauſſchanu,
Bet to warr winnu warra,
Prett Deewa taiſnibu!
Gan tee ka uggunſ deggaſ
Un buktaſ ſchauſ uſ man.
To wiltiba ſaſprehgahſ:
Deewſ manna paglahbſſchan! —

3.

Woi man! ka ſweſſchneekſ eſmu
Meſſela tuſſneſi,
Ka jadſihwo ar breeſmu
Keedera dſihwoſſi.
Man gruhti ilgi dſihwoht,
Pee teem kaſ meeru niſſi;
Eſ gribbu meeru miſloht,
Bet taſ tee man eeniſſi.

4.

Zapehz eſ tewim ſuhdſu
Kungſ ſawu gruhtibu,

Un temi gauschi luhdsu,
 Dohd tawn paligu:
 Zwedd man no schahm behdahn,
 Leez atrast meeribu
 Dohd preeku pehz frids-ehdahn
 Un weeglo gruhtibu.

M. B.

Teefas fluddinaschana.

Treschdeen tai 20ta April f. g. tiks Krohna Leela Sefawâ zaur pagasta teesu nelaita Sefawas muischas kunga Antonija manta, ka grahmataš, sirgi, brauzamas un mahju leetas, drahnas u. t. j. pr., wairak-fohlitajeem prett skaidru naudu pahrdohda. Nasâ Sefawâ, tai 23schâ Merz 1849. 3

(L. S.) Teefas wahrâ:
 (Nr. 359.) Allunan, teefas frihweris.

Kad Latweescheem arridsan irr wehlehts, us pilsatu grunti nekustamu mantu peeturrecht, tad til jaw buhs derrigi pasluddinaht, ka Zaunselgawâ warr tahdu nekustamu mantu par naudu dabbuht pirkt, prohti:

A. Ehlas.

- 1) Rohka, dimju tahschu istabu 12 affis garru, ar 15 kambareem, kuku, rohkas-kambari, 2 pagabeem, no kam meens pagrabs ar melwi list.
- 2) Ehrbehrigi 5 affis garru, 3 affis plattu, kam junte japahrtaisa.
- 3) Klehtis, 2 wahgubschus un stalli, kas wezz, turprettim irr eefahktas muhretas klehtis un wahguh-schi no jauna tilt zelti.
- 4) Laidarus 12 un 16 affis tschetrkantiffi, fur eef-schâ sirgu stallis, 3 lohpu kuhnis, ehdama schkuh-nis, pelli schkuhnis, zuhku stakki un turklaht behninds ehrtâ peelischana. Wehl irr eefahkts buhweht kaktâ schkuhnis un peelischana no 6 af-sim garrumâ un 2 affim plattumâ artama rih-keem, ratteem, taggum.
- 5) Rijas 13 affis garras, ar klohnu, ferrahm, schkuhni, fur warr 40 wesumus labbibas salikt.

B. Rohka dahrsu ar wairak ka 200 ahbelehym un humbeeres kohkeem, kas isdewigâ gaddâ eenes 60 un wairak sudraba rublus arrentes naudâ, tur-klahst atleekahs semme, ka warr islikt 10 puhrus kar-tuppetu un 1/2 puhru weetas us dahrsu augteem.

Z. 20 puhra weetas us rubbens fehju eefsch 3 laukeem, 15 puhra weetas wehl warr peepelst klahst.

D. 1846ta gaddâ dabjuja 59 wesumu us seena, 1847ta gaddâ 81 1/2 wesumu un 1848, fur ne eefpehje wissu seenu noptaut, bija 55 wesumi; par scheem 3 gaddeem wehl sadabbuja ahbolinu un lehzu seenu 10 1/2 37 un beidsamâ gaddâ 30 wesumus. No kam warr nolemt, ka warr turrecht 26 flauzamas gohwis un 3 darba sirgus.

E. Uhdni zaur truhbahm warr elaišt stakôs, wefshuht un dahrsôs, bes ka tas uhdens buhtu japee-nes klahst.

F. Malfas preeksch ehtswahrishanas, krahns kurrinaschanas wajadsiga 15 lihds 20 affis 7 pehdas ik us kanti, ko us 4 lihds 5 werstes tahlumâ no Krohna mescha par 75 kapeikahm zelma naudas warr dabbuht pirkt. Us paschu grunti warr dabbuht pleenus, granti un dauds alminus.

Zik schi grunts warretu nauda eenesi?

1) No 20 puhreem rubsu sehjumâ 6 graudi no puhra,
120 puhri — maksa 130 kap. — 216 rub.	
No 12 puhreem meeschu sehjumâ 6 graudi
no puhra 72 — 100 — 72 "	
No 15 puhreem ausu sehjumâ 6 graudi no
puhra. 90 — 60 — 54 "	
No 50 puhri kartuppetu stahdôs 300 — 33 1/2 — 100 "	
2) No 20 flauzamahtim gohwim par gohwi
7 sudraba rublus 140 "	
3) No kohku un saknu dahrsa 90 "	
	Summâ 672 rub.

Scheit jaatskalta noht:

2 kalpeem lohni, katram 25 rub. 50 rub.	
2 kalponehm lohni, katrai 10 rub. 20 "	
Scheem usees us wehderu 100 "	
Allgadscheem buhs jamaksa par seena
un plaujamu laika 40 "	
Kallejam un ehku lahpschana 50 "	
	260 "

Skaidrâ naudâ 412 rub.

Za nammaturretajam patiktohs weenu tahschu jeb pufs ehku kwartira kummitzej, jeb zitteem isihrecht, tad pee schihm eenahschanahm wehl 100 rublus war-retu peefaitiht klahst.

Par scho weetu isdohd klahstakas sinnas zeenigs Hof-raht J. de la Krowa kungš Jelgawas pillt. 1